

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú **A.A.**, narodenú **X.**, bývajúcu u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom **Ú.**, dieťa rodičov **A.**, bývajúcej v **T.**, zastúpenej JUDr. **A.**, advokátkou v **Č.Č.**, a **S.**, bývajúceho v **D.**, zastúpeného JUDr. Ing. **V.**, advokátkou v **T.**, za účasti **M.M.**, bývajúcej v **T.** a Okresnej prokuratúry v **Čadci**, **o úpravu práv a povinností k maloletemu dieťaťu**, vedenej na Okresnom súde **Čadca** pod sp. zn. 5 P 50/2012, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v **Žiline** z 25. júna 2014 sp. zn. 7 CoP 42/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd **Čadca** (v poradí druhým) rozsudkom z 13. marca 2014 č.k. 5 P 50/2012-558 zveril maloletú **A.** do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, návrh otca a návrh **M.** na zverenie maloletej do ich starostlivosti zamietol a otcovi uložil povinnosť platiť maloletej výživné vo výške 50 eur vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky počnúc 1. februárom 2012. Výživné zročné od 1. februára 2012 do 28. februára 2014 vo výške 275 eur povolil otcovi splácať v splátkach po 5 eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám matky pod stratou výhody splátok. Styk otca s maloletou upravil spôsobom vo výroku konkrétne uvedeným a to tak pravidelný styk, ako aj počas jarných a letných prázdnin a počas Vianočných a Veľkonočných sviatkov a matke uložil povinnosť maloletú na styk s otcom pripraviť a otcovi uložil povinnosť maloletú v stanovenom čase matke vrátiť, všetko v byte matky. Návrh otca na uloženie informačnej povinnosti matke, zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal a rozhodnutie

o trovách konania štátu si vyhradil ma samostatné rozhodnutie. Pri svojom rozhodnutí vychádzal z vykonaného dokazovania, z ktorého vyplynulo, že u oboch rodičov ide o nepočujúce osoby. Mal preukázané, že v doterajšej starostlivosti matky o maloletú nezistil žiadne nedostatky. Matka sa osamostatnila a sama sa stará o maloletú, ktorá po dovŕšení troch rokov veku nastúpila do materskej školy. V konaní neboli preukázané tvrdenia otca o nespôsobilosti matky vychovávať maloletú A.. Z výpovede kolízneho opatrovníka a správ z materskej školy bolo preukázané, že starostlivosť matky o dieťa nevykazuje žiadne nedostatky, maloletá fyzicky aj duševne prospieva a keďže nenávistný vzťah oboch rodín zabraňuje zvereniu maloletej do striedavej starostlivosti rodičov, súd zveril maloletú do starostlivosti matky, ktorá ju bude aj zastupovať a spravovať jej majetok. Pri určení výšky výživného vychádzal z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a zo schopností a možností výživou povinného otca, keď mal preukázané, že obaja rodičia sú invalidi, pričom prihladol aj na možnosti matky. Styk otca s maloletou upravil s prihliadnutím na skutočnosť, že maloletá má s otcom vytvorený veľmi dobrý vzťah, rada sa s ním stretáva, pričom s takouto úpravou súhlasila tak matka, ako aj kolízny opatrovník. Zamietnutie návrhu otca a starej matky (M.) na zverenie maloletej do ich starostlivosti odôvodnil zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky a tiež návrh otca na informačnú povinnosť matky, pretože tieto informácie môže získať aj iným spôsobom.

Krajský súd v Žiline na odvolanie otca rozsudkom z 25. júna 2014 sp. zn. 7 CoP 42/2014 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa zverenia maloletej do výchovy matky, uloženia vyživovacej povinnosti otcovi a úpravy styku otca s maloletou ako vecne správny s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil, keď uviedol, že okresný súd na základe rozsiahle vykonaného dokazovania od podania návrhu v roku 2009 až do vynesenia rozsudku v roku 2014 riadne zistil skutkový stav, na základe ktorého správne rozhodol, keď návrhu matky vyhovel. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že skutkové zistenia nedávajú záver pre vyhovenie návrhu otca na zverenie maloletej A. do jeho výchovy, prípadne do striedavej starostlivosti rodičov, preto odvolanie otca nepovažoval za dôvodné. V podrobnostiach odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. K námietkam otca uvádzaným v dôvodoch odvolania uviedol, že tvrdenie otca týkajúce sa nespôsobilosti matky postarať sa riadne o maloletú vzhľadom na jej zdravotný a duševný stav neboli v konaní preukázané, keď k okolnostiam psychickej choroby matky v súvislosti s jej schopnosťou postarať sa o maloletú súd vypočul psychiatra MUDr. K., ktorého vážnosť svedeckej výpovede nemožno znižovať. Tento dôkaz súd prvého stupňa

hodnotil aj v súvislosti s ostatnými výsledkami vykonaného dokazovania a to vo vzťahu k znaleckému posudku č. 4/2011 vypracovaného MUDr. D. a v rámci konania boli vykonané aj šetrenia kolíznym opatrovníkom a dopytom a výsluchom detskej lekárky MUDr. K., triednej učiteľky A., pričom nebolo zistené žiadne zanedbanie starostlivosti matky o maloletú A. a taktiež trestné stíhanie voči matke iniciované otcom bolo zastavené. Za správny považoval odvolací súd aj názor súdu prvého stupňa, že nie sú dané podmienky na zverenie maloletej do striedavej starostlivosti rodičov z dôvodu nedobrych vzájomných vzťahov oboch rodín a nedostatočnej komunikácie medzi nimi. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie otec doplnené podaním zo 16. februára 2015, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) a § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Uviedol, že aj napriek v odvolaní vytykaným zásadným procesným a skutkovým vadám odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu, pričom nereagoval na námietky otca, ani na názor prokurátorky a neodstránil vytykané nedostatky a rozpornosti v skutkových zisteniach. Namietal, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol poškodený na svojich právach, pretože odvolací súd, nerešpektujúc základné zásady občianskeho súdneho konania a občianskeho práva, rozhodol len na základe tvrdení matky maloletej a subjektívne vybratej skupiny listinných dôkazov, nezohľadňujúc právnu a skutkovú obranu otca maloletej. Odôvodnenie rozhodnutia je nepreskúmateľné, nemajúce náležitosti ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. a je zmätočné v tom zmysle, že nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s podaným odvolaním, argumentmi a obranou otca. Dovolateľ namieta, že súdy mu odňali možnosť konať pred súdom aj tým, že neumožnili riadne vyslovenie a zistenie názoru maloletého dieťaťa, nenariadili znalecké dokazovanie za účelom zistenia názoru dieťaťa a nepribrali do konania pedopsychológa, ale rozhodovali na základe listinných, pre konanie úplne irelevantných, dôkazov. Za inú vadu konania treba považovať podľa názoru dovolateľa to, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného, nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami, neboli vôbec zisťované rozhodné skutočnosti potrebné pre

správne posúdenie veci a to napriek tomu, že ich účastníci namietali. Zdôraznil, že súd nebral do úvahy vek dieťaťa a jeho prejavenu vôľu ostať s otcom a spochybnil súdom hodnotenú svedeckú výpoveď MUDr. K.. Značnú časť odôvodnenia svojho dovolania venoval psychickému ochoreniu matky, z ktorého vyvodzoval jej nespôsobilosť na výchovu maloletej, ktorú skutočnosť súdy nevzali do úvahy a s týmto problémom sa dostatočne nevysporiadali. Poukázal na porušenie práv maloletej v prejednávanej veci a v súvislosti s touto námietkou poukázal na nedostatočné zastupovanie práv dieťaťa kolíznym opatrovníkom, ktorý si podľa jeho názoru neplnil svoju povinnosť hájiť záujmy maloletého dieťaťa v súdnom konaní, v súvislosti s čím zopakoval tvrdenia uvádzané už v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa a rozsiahlym spôsobom poukázal na porušenie povinnosti súdu konať v najlepšom záujme dieťaťa.

Matka navrhla napadnutý rozsudok „potvrdiť“ a dovolanie otca „zamietnuť“ (zrejme odmietnuť) považujúc ho za správne, pričom zdôraznila, že o maloletú sa príkladne stará, čoho dôkazom je i to, že maloletá dosahuje v príprave do základnej školy výborné výsledky, je šikovná a navštevuje záujmové krúžky.

M. v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhla zrejme odmietnuť dovolanie otca považujúc rozhodnutie za správne.

Kolíznym opatrovníkom ani okresným prokurátorom vyjadrenie k dovolaniu nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie otca maloletého dieťaťa smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania tohto princípu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť (res iudicata). Princíp právnej istoty nachádza svoje miesto

aj Občianskom súdnom poriadku v ustanoveniach, ktorými sú upravené podmienky prípustnosti dovolania.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane odvolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu o výchove a vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu (v zmysle zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine). Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa § 238 ods. 4 O.s.p.

dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že otcom maloletej podané dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľa domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sú spojené s tzv. inou vadou v konaní, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nedostatkami spájanými s nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom v dovolaní výslovne uplatňuje dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., súdom vyčíta, že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení, lebo neboli splnené zákonné podmienky zverenie maloletej do výchovy matky, pričom uplatňuje aj dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., keď súdom vytýka nedostatky pri hodnotení pre vec rozhodujúcich dôkazov, zisťovaní náležitého skutkového stavu veci a ďalšie nedostatky v dokazovaní. K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

Prípustnosť dovolania otca maloletej by prichádzala do úvahy len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa

zákonu bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (por. napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto ani z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – por. napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Z obsahu dovolania možno vyvodit', že k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že odvolací súd v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p. svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, nevyporiadal sa so všetkými námietkami, ktoré otec maloletej uviedol v priebehu konania a zopakoval v odvolaní, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné a nezrozumiteľné.

Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej

ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor, ktorý zastáva i dovolací súd, zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa) vydaný v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok súdu prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú v súhrne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré návrhu na zverenie maloletej do výchovy matky, určenia výšky vyživovacej povinnosti otca a úpravy styku otca s maloletou vyhovel. Zhodli sa na tom, že matka napriek svojmu handicapu je schopná zabezpečiť náležitú výchovu maloletému dieťaťu a postarať sa o jej riadny vývoj. Konštatovali, že dôvody, pre ktoré otec požadoval zverenie maloletej do svojej starostlivosti nie sú dostačujúce na záver o neschopnosti matky zabezpečiť maloletej náležitú výchovu a starostlivosť.

Pokiaľ dovolateľ zotrúva na právnych názoroch, ktoré sú odlišné (iné) od právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (najmä v tom, či a prípadne aký význam majú jeho osobné pomery a schopnosti na zabezpečenie náležitej starostlivosti a zabezpečenie riadneho vývoja maloletej) uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (t.j. že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci). Polemika o nesprávnosti súdmi vyslovených právnych záverov pre nezohľadnenie právnej argumentácie účastníka konania však sama o sebe nie je presvedčivou bázou pre tvrdenia o nedostatku odôvodnenia súdnych rozhodnutí, ich nepreskúmateľnosti (prípadne arbitrárnosti). V danom prípade súdy uviedli konkrétne dôvody, pre ktoré nepovažovali návrh otca na zverenie maloletej do jeho výchovy za dôvodne podaný, citovali zákonné ustanovenia, z ktorých pri rozhodovaní vychádzali, primerane vysvetlili ich význam a spôsob interpretácie na konkrétny prípad. Týmto zároveň ponúkli dostatočné vysvetlenie toho, prečo z právneho hľadiska nebolo možné akceptovať argumentáciu dovolateľa (neboli však povinné výslovne zdôvodňovať každú námietku navrhovateľa z jeho uhla pohľadu).

Dovolateľ v dovolaní tiež namieta nedostatky v dokazovaní, najmä to, že pre vec rozhodujúce zistenia súdov sú neúplné a nesprávne (najmä ohľadom vykonania znaleckým posudkom na otázku zistenia, ktorému z rodičov maloletá chce byť zverená).

Uvedené námietky sa týkajú úplnosti a správnosti skutkových zistení súdov, priebehu dokazovania, vyhodnocovania vykonaných dôkazov a tiež správnosti skutkových záverov súdov. Vzhľadom na to dovolací súd, opätovne pripomínajúc osobitné postavenie dovolania v systéme opravných prostriedkov, uvádza nasledovné:

Neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu nepovažuje za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (por. viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 4 Cdo 524/2014, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (por. § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania

nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (por. tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu z 28. februára 2011 sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a sp. zn. 2 Cdo 29/2011). Pri skutkovom vyhodnocovaní svojich zistení zohľadňuje súd výsledky vykonaného dokazovania, ktoré hodnotí podľa zásad uvedených v § 132 O.s.p.; pokiaľ sa pri tom prípadne dopustí hodnotiacej nesprávnosti, nejde o spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. (porovnaj R 42/1993 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad z 25. septembra 2008 sp. zn. 5 Cdo 258/2007). Jeho neprípustnosť je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Pokiaľ dovolateľ namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba poukázať na to, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (por. tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010,

3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania dovolateľa nevyplýva z § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť jeho argumentácie o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani vady vymenované v § 237 O.s.p., odmietol najvyšší súd jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 a § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2015

JUDr. Edita B a k o š o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová